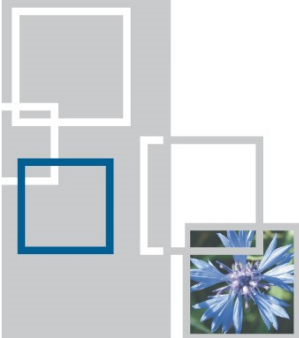

Technická zpráva

Ženy a muži v ČR

ASORA 2008

Praha
22. září 2009

Metodologie

Metodologie

Výzkum byl proveden ve dnech 15.3. 2008 – 31.3. 2009 metodou CAPI – osobní dotazování s využitím počítače. Tazatelé zaznamenávali odpovědi přímo do počítače. To v praxi znamená, že se tazatelé nemusí starat o filtrační otázky a kontroly v dotazníku. Zároveň byl program připraven tak, aby tazatelé neměli možnost pokračovat v dotazníku, když nevyplnili odpověď na předchozí otázku.

Účast tazatelů na projektu byla podmíněna osobním proškolením tazatele. Školení byla organizována centrálně v Praze, Brně a Ostravě. Školení realizovali výzkumníci SC&C (V. Kováčová, P.Strnad, J. Pospíšilová), koordinátorem školení byla Mgr. Hamanová. Hlavní část školení se uskutečnila v průběhu března a v první polovině dubna 2008. Školení trvalo v průměru 4 hodiny.

Každý vyškolený tazatel dostal úkol uskutečnit minimálně 10 rozhovorů na přidělených adresách. Primárně byli osloveni respondenti, kteří se účastnili první vlny tohoto výzkumu v roce 2005 a souhlasili s účastí v další vlně výzkumu (celkem 6 433 respondentů). Každý tazatel měl nejprve obejít všechny zadané domácnosti, zanechat respondentům informační dopis o právě probíhajícím průzkumu a pokud to bylo možné, rovnou se s danou osobou domluvit na termínu návštěvy. Pokud tazatel v dané domácnosti nikoho nezastihl, měl úkol se na danou adresu 4x vrátit (v různou dobu) a pokaždé měl uvést výsledek návštěvy podle předepsaného kódovníku.

Po vyčerpání databáze respondentů, kteří se účastnili již první vlny výzkumu, mohli tazatelé daného respondenta nahradit. Náhradník musel odpovídat původnímu respondentovi v základních socio-demografických charakteristikách (pohlaví, věk, vzdělání, velikost obce).

Stav sběru hlásili tazatelé každé pondělí do agentury a zároveň každý týden odesílali data. Všichni tazatelé byli podrobeni minimálně 30% kontrole jejich dat.

V rámci sběru dat pomocí tazatelské sítě bylo v některých případech respondentům umožněno, aby dotazník vyplnili pomocí počítače sami vzhledem k osobnímu charakteru zjišťovaných údajů. Dotazník pro respondenty byl mírně upraven v rámci pokynů k vyplňování otázek, aby respondenti měli co nejméně problémů při odpovídání na položené dotazy. V případě dotazů mohli využít pomoci tazatele nebo se obrátit přímo do agentury.

V reprezentativním výběrovém souboru bylo dotázáno celkem 10 071 + 857 obyvatel České republiky, ve věku 18 – 79 let. Průměrná délka dotazování činila 77 minut. Dotazníky byly posléze podrobeny logické kontrole a data byla analyzována prostřednictvím statistického softwaru SPSS.

Sběr dat

Datum sběru:	15.3. 2008 – 31.3. 2009
Počet respondentů:	10 071 (celkový soubor) + 857 (soubor mladých žen)
Počet vyškolených tazatelů:	296
Metoda sběru:	CAPI + CASI
Výběr respondentů:	1) kontakty zadané v databázi (panelisté) 2) kvótní výběr

Návratnost a důvody odmítání

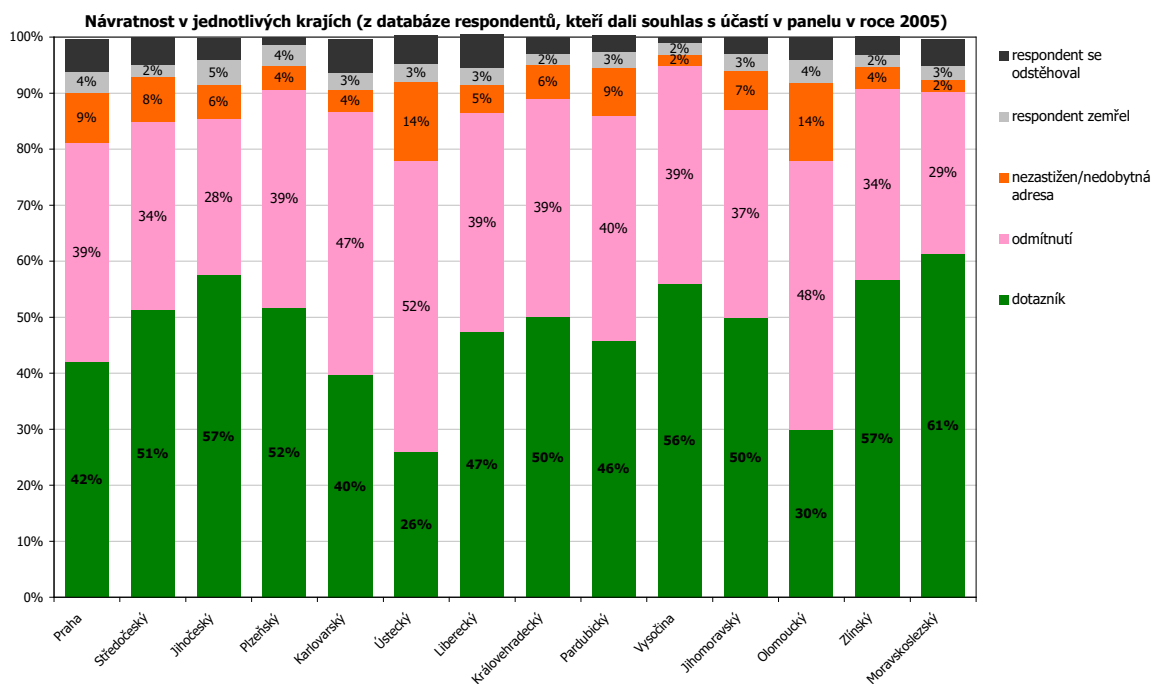
Ze všech 6 433 oslovených respondentů, kteří souhlasili s další účastí, se podařilo uskutečnit rozhovor s 3 024 osobami (47%), ostatních, kteří nesouhlasili to bylo 171 respondentů (5%).

Tab.1: Výsledek kontaktu

	% z respondentů, kteří souhlasili s dalším dotazováním	% z respondentů, kteří se odmítli v roce 2005 účastnit dalšího pokračování	% ze všech respondentů 2005
dotazník	47%	5%	32%
odmítnutí	38%	74%	51%
nezastižen/nedobytná adresa	7%	12%	9%
respondent zemřel	3%	3%	3%
respondent se odstěhoval	4%	6%	5%
celkem	100%	100%	32%

Poměr mezi dokončeným dotazníkem a odmítnutím je nejlepší v případě kraje Moravsko-slezského, Jihočeského, Zlínského a Středočeského – v těchto případech je výrazně více respondentů, kteří souhlasili a zúčastnili se výzkumu oproti respondentům, kteří odmítli (poměr dotazník – odmítnutí je vyšší než 1,5). Naopak v krajích Karlovarském, Olomouckém a Ústeckém respondenti výrazně častěji odmítali účast – dotazníků je zde výrazně méně a poměr mezi úspěšným dotazováním a odmítáním je nižší než 1. V Ústeckém kraji navíc respondenti častěji nebyli zastiženi doma, i přes veškeré urgencye.

Obr.1: Výsledek kontaktu v jednotlivých krajích

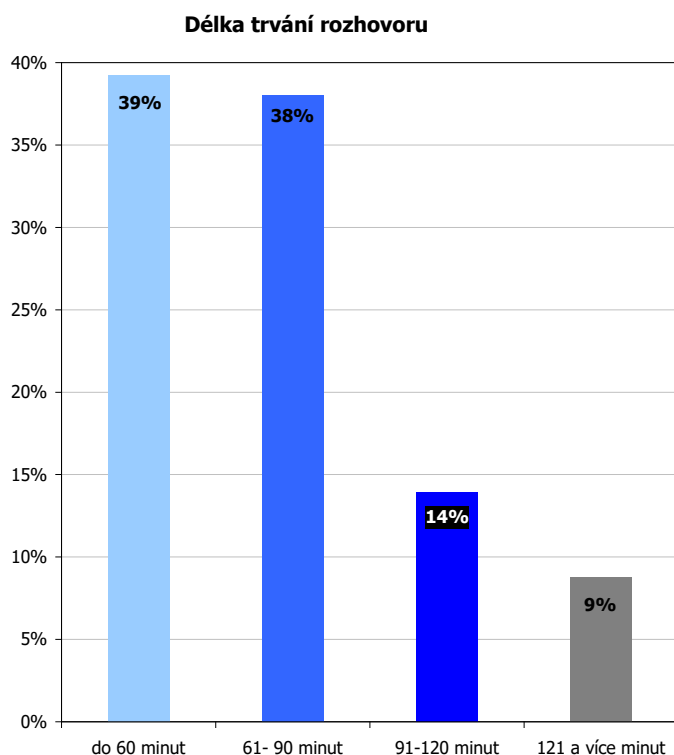

Náročnost dotazování

Průměrná délka trvání rozhovoru uváděná systémovým časem z notebooků činila 77,01 minut. Medián má hodnotu 67 minut a modus rozdělení je 54 minut. Čtvrtina rozhovorů byla dokončena do 53 minut.

Obr.5: Délka trvání rozhovoru

Základní analýza ukázala, že mladší lidé (respondenti ve věku do 29 let) vyplnili dotazník nepatrněji rychleji než starší respondenti. U poloviny respondentů ve věku 18 – 29 let trvalo dotazování méně než 60 minut.

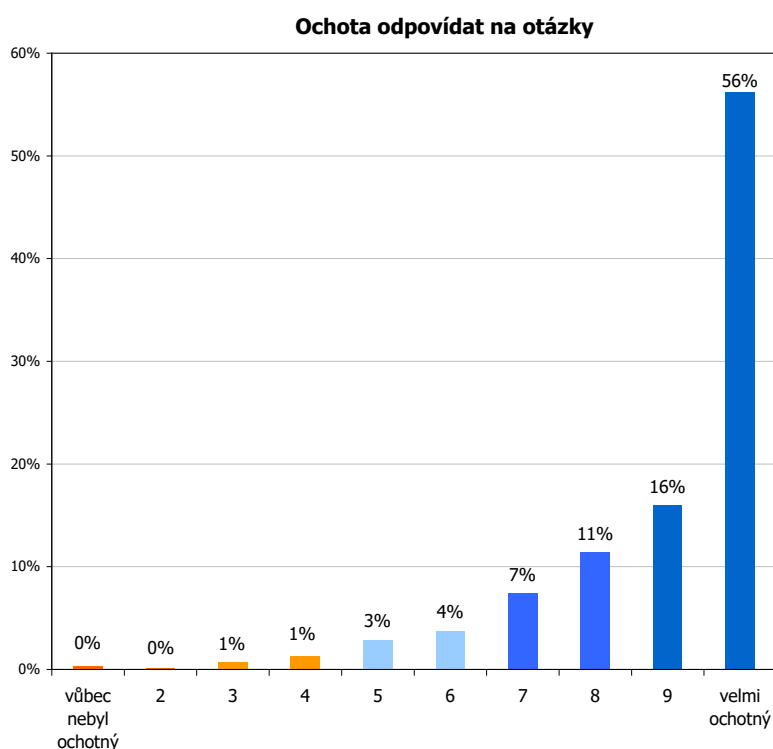
Přerušení rozhovoru, přítomnost jiných osob při dotazování a spolehlivost odpovědí

K přerušení dotazování došlo u 6% dotazovaných. Nejčastěji to bylo ale způsobeno technickým výpadkem programu, v kterém dotazování probíhalo.

Během dotazování byla zaznamenána přítomnost třetí osoby ve zhruba 9 % případů. Míra ovlivnění odpovědí jednotlivých respondentů nebyla u většiny případů žádná (u 83,5 % respondentů). Výraznějšího ovlivnění odpovědí došlo u 1,3 % respondentů (tedy týká se to 6 respondentů z celkového počtu 10101).

To, že by třetí nedotazovaná osoba odpovídala na některé otázky za respondenta se stalo u 13 případů. U 30 případů třetí osoba pomáhala respondentovi s odpověďmi – upřesňovala data důležitých životních událostí (narození, svatba, práce, apod.). Výpomoc s upřesněním datum se týkala především starších lidí (věk kolem 60 let).

Obr.6: Ochota odpovídat na otázky

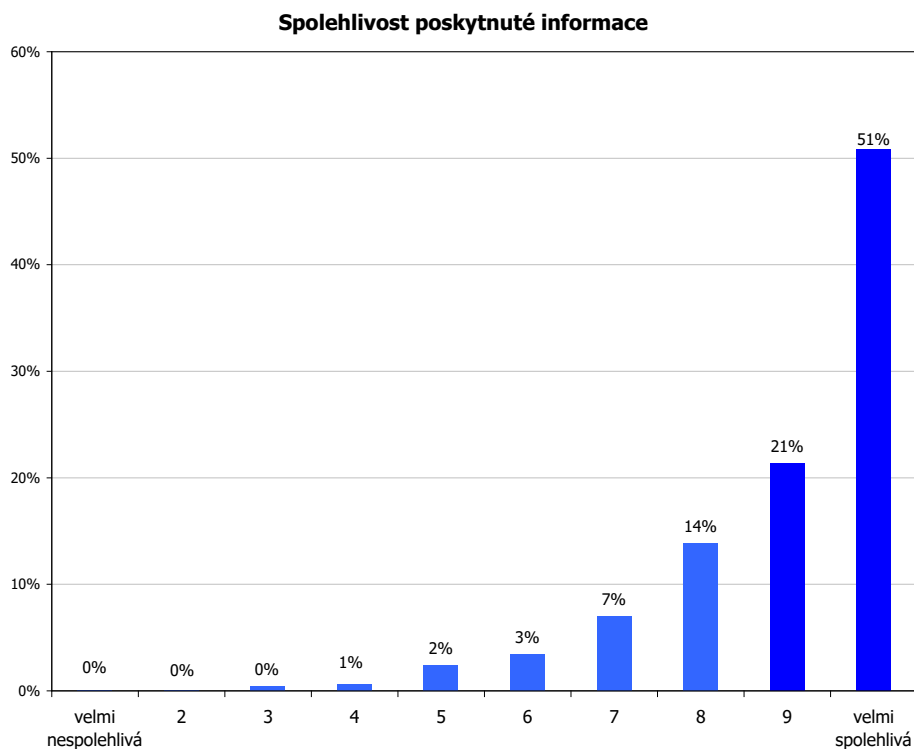

Co se týče ochoty respondentů odpovídat na otázky, tak ta byla poměrně vysoká. Velmi ochotně (podle stupnice 0-10, kdy 0 = velmi neochotně a 10 = velmi ochotně) na otázky odpovídala větší polovina respondentů (přesně 56,2%). Naopak velmi neochotně

odpovídalo pouze 16 respondentů, což odpovídá 0,3%. Ochota odpovědi byla hodnocena po skončení dotazování tazateli.

Obr.6: Spolehlivost poskytnuté informace

Spolehlivost odpovědí, opět podle subjektivního hodnocení tazatelů je rovněž velmi vysoká. 50% respondentů odpovídalo velmi spolehlivě (opět hodnoceno na stupnici 0-10, kdy 0 = velmi nespolehlivá informace, 10 = velmi spolehlivá). Velmi nespolehlivou informaci podle sledování tazatele uvedli 4 respondenti.

Z poznámek tazatelů k rozhovoru vyplynuly následující poznatky:

Dotazník je velice dlouhý a náročný. Často docházelo k problémům především s daty a vzpomínání si na minulost.

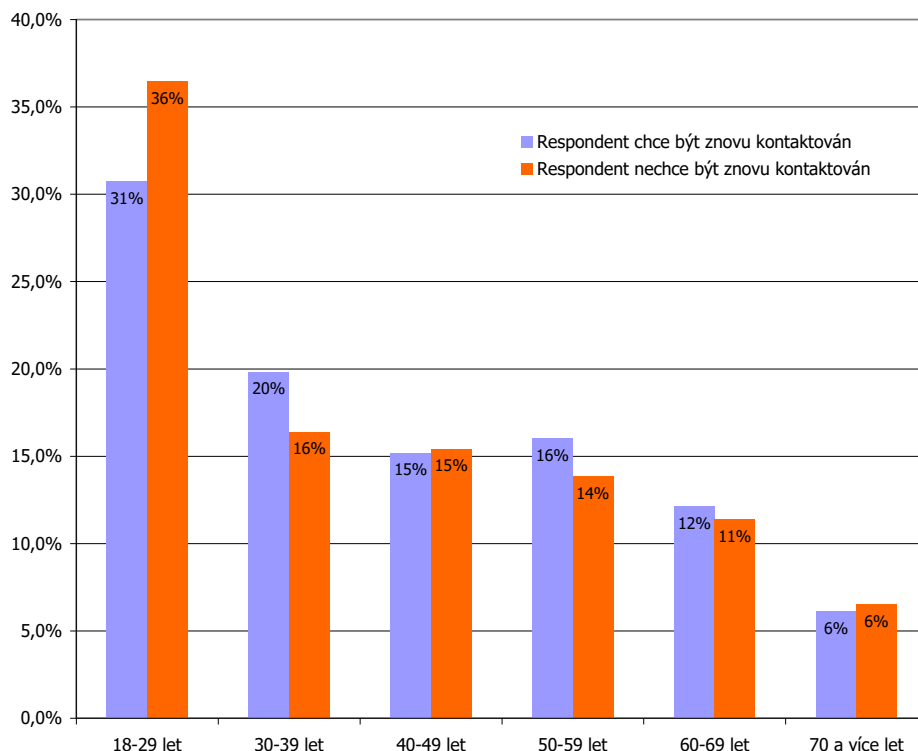

Ochota respondentů být znovu kontaktován

Ochotu být znovu dotazován v roce 2011 vyjádřilo **72%** respondentů ze všech 10071 respondentů.

Obr.6: Ochota být kontaktován v příštím sběru dle věku

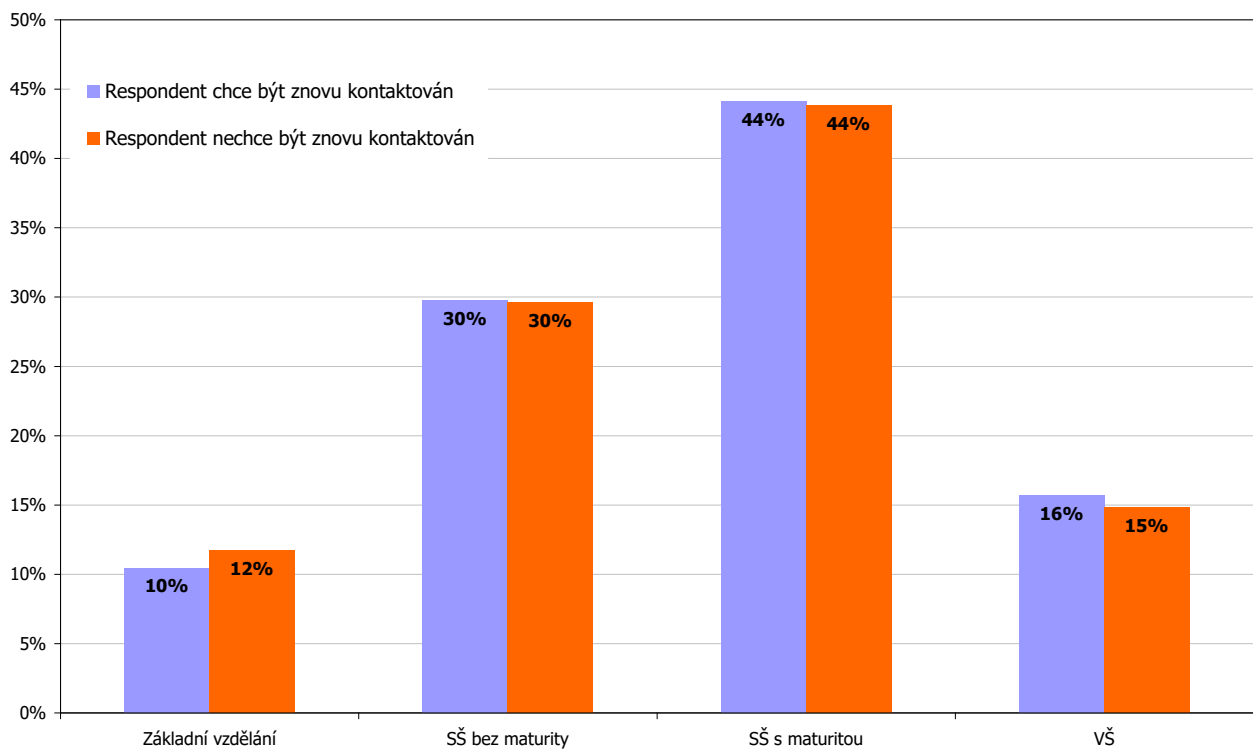

V případě nejmladší generace je bohužel nejčastěji patrné, že se nechtějí výzkumu zúčastnit opakovaně v dalších letech.

Pokud hodnotíme ochotu být znovu osloven podle dokončeného vzdělání respondenta, pak nejvíce respondentů, kteří se chtějí účastnit i další vlny výzkumu, má středoškolské vzdělání s maturitou. Naopak nejméně jsou ochotni k opětovné spolupráci lidé s neukončeným a základním vzděláním.

Obr.7: Ochota být kontaktován v příštím sběru dle dosaženého vzdělání

Odchylka dat od reálné populace

Pokud porovnáme základní charakteristiky dat a populace ČR dle pohlaví a věku, pak máme v průzkumu vyšší účast žen a to hlavně žen ve věku od 18 do 49 let. Naopak muži nebyli tolik sdílní a nebyli ochotni spolupracovat ve stejné míře jako ženy.

Tab.2: Odchylka dat od reálné populace – podle pohlaví a věku

	Má být		Data		Rozdíl	
	Muž	Žena	Muž	Žena	Muž	Žena
18-29 let	11,2%	10,6%	12,3%	13,8%	-1,1%	-3,2%
30-39 let	10,4%	9,9%	8,2%	12,4%	2,2%	-2,5%
40-49 let	8,5%	8,2%	7,2%	9,4%	1,3%	-1,2%
50-59 let	9,3%	9,6%	8,1%	8,7%	1,2%	0,9%
60 a více let	9,8%	12,6%	9,1%	10,9%	0,7%	1,7%

Pokud bychom podobnou analýzu udělali pro dokončené vzdělání respondentů, pak je v datovém souboru více vysokoškoláků a respondentů s maturitou. Naopak méně zde máme vyučených a osob se základním vzděláním. Rozdíl oproti skutečnosti pravděpodobně nebude tak dramatický, protože za posledních 10 let došlo ke zvyšování úrovně vzdělání u mladší generace.

Tab.3: Odchylka dat od reálné populace – podle vzdělání respondenta (údaje z ČSÚ 2001)

	Má být	Data	Rozdíl
ZŠ	23,8%	12,2%	11,6%
VYUČEN	38,5%	34,0%	4,5%
SŠ	28,7%	37,4%	-8,7%
VŠ	9,0%	16,5%	-7,5%

K drobné odchylce mezi skutečnou populací a datovým souborem došlo rovněž u charakteristiky velikosti místa bydliště respondenta. V rámci výběru byly také nejmenší obce (do 200 obyvatel) úplně vyloučeny z cílové populace, protože dotazování v takových lokalitách je velmi neefektivní.

Tab.4: Odchylka dat od reálné populace – podle velikosti obce

	Má být	Data	Rozdíl
do 2 tisíc	26,3%	19,3%	7,0%
2-5 tisíc	11,1%	8,9%	2,2%
5-20 tisíc	18,6%	16,4%	2,2%
20-100 tisíc	23,3%	28,9%	-5,6%
nad 100 tisíc	20,7%	26,5%	-5,8%

Lehké odchylky se dají najít i u porovnání složení populace podle krajů.

Tab.5: Odchylka dat od reálné populace – podle krajů

	Má být	Data	Rozdíl
Praha	11,5%	12,9%	-1,4%
Středočeský kraj	11,4%	10,3%	1,1%
Jihočeský kraj	6,1%	7,7%	-1,6%
Plzeňský kraj	5,4%	4,6%	0,8%
Karlovarský kraj	3,0%	3,1%	-0,1%
Ústecký kraj	8,0%	8,3%	-0,3%
Liberecký kraj	4,2%	3,3%	0,9%
Královéhradecký kraj	5,3%	3,8%	1,5%
Pardubický kraj	4,9%	6,3%	-1,4%
Vysočina	5,0%	6,4%	-1,4%
Jihomoravský kraj	11,0%	7,0%	4,0%
Olomoucký kraj	6,2%	8,5%	-2,3%
Zlínský kraj	5,7%	4,6%	1,1%
Moravskoslezský kraj	12,2%	13,4%	-1,2%

Missing values

Obecně vyšší % podílu missing values se vyskytuje u otázek, které nutily respondenta přemýšlet o minulosti – jsou to většinou otázky na data různých životních událostí či historie partnerství. Jako záchranný bod u vzpomínání na přesný měsíc začátku či konce dané události v nemálo případech použili respondenti kódy označující části roku (jaro, léto, podzim, zima).

Dalšími otázkami, kde se vyskytuje poměrně vysoké % missing values jsou otázky z oblasti socioekonomických eventuelně, které se týkají rodičů:

- příjem respondenta – 37% odmítlo odpovědět přesnou částku, podle karty odmítlo příjem uvést stejný podíl respondentů
- příjem partnera – téměř celá polovina respondentů na tuto otázku neodpovědělo, nebylo to však způsobeno pouze odmítnutím, ale rovněž tím, že respondent nebyl schopen přesnou částku uvést (cca 20%).
- přesný příjem domácnosti – 30% respondentů odmítlo na tuto choulostivou otázku odpovědět a téměř 20% dalších respondentů na tuto otázku odpovědět neumělo.
- povolání otce a matky, když bylo respondentovi 15 let

Nejvíce lidí, kteří odmítli odpovědět na otázku ohledně příjmu celé domácnosti byli lidé ve věku nad 60 let, nejvíce lidí, kteří by třeba odpověděli, ale nevěděli správnou odpověď byli mladí do 29 let.

Podle velikostní kategorie obce pak nejméně sdílnými respondenty u otázek na příjem byli lidé bydlící na malých vesnicích a městečkách, kde není žádná anonymita.

